

Sådan valser man en western med vaser

Et svømmende kor, et bykort af kroppe og cowboys iført kårde og vase. Passagefestivalen i Helsingør viser, hvor vidtspændende gadeteater kan være.

GADETEATER



MONNA DITHMER

Passage Festival, Helsingør. 'Through the Wall', Thomas Bentin Works, kor.: Thomas Bentin. 'Boxed', kor.: Simone Wierød. 'Crawl, Crawl, Crawl', Convoi Exceptionel, Helsingør Svømmehal. Koncept og iscen.: Jon R. Skulberg, komp.: Lil Lacy, kor.: Ensemble Edge, dir. Mathias Skaarup Sørensen. 'Bel Horizon', Sommariva, af og med Le G. Bistaki. Til 30. juli.



Hvorfor i alverden installere et korværk med 14 sangere i en svømmehal? Og hvad har sådan et værk overhovedet at gøre på en gadeteaterfestival?

Men det er netop forcen ved Passagefestivalen, der sluttede i weekenden, og hvor 'Crawl Crawl Crawl' i Helsingør Svømmehal var en af de større satsninger.

Festivalen dyrker gadeteater som en broget bastard mellem teater, dans, circus, objektteater og performancekunst. Som sådan er den siden begyndelsen i 2004 blevet Nordens største gadeteaterfestival, der foregår samtidig i Helsingør og Helsingborg.

En af de populære nye former for gadeteater er performancevandring som Thomas Bentins 'Through the Wall', hvor tre dansere på kamæleonagtig vis skiftede tempo og udtryk, alt efter hvor vi blev ført hen. På den travle vej forbi stationen kunne de gå helt kontra, gå i slowmotion og stå på hovedet.



På den lille sti forbi domkirken var jeg lige ved at træde på ansigtet af en danser, der lå som et lig begravet i buksbom med kun hovedet stikkende frem. Og da vi kom til smøgen bag Kulturværftet med diverse affaldscontainere, gik trio'en mere råt til værks, som var de andres kroppe bare en klump kød, der kunne slæbes rundt på og kyles væk. Alt i alt tegnede vandringen et sansevækkende korporligt bykort.

Westernduel til valsetoner

I 'Boxed' arbejder den unge koreograf Simone Wierød med publikumsinvolvering som en anden ny tendens, der tager

gadeteatrets form for publikumshenvendelse et kæmpe skridt videre. Her overtog publikum ligefrem rollen som aktører. Via headsets blev vi, 20 børn og voksne, meget enkelt dirigeret rundt på pladsen foran Kulturværftet, hvor vi skulle flytte rundt på hver vores trækasse: »Form a line, walk five steps, put down your boxes...«.

Således skabte vi en bevægelig social skulptur. En lidt tør oplevelse, men en lærerig erfaring af, hvordan man i fællesskab kan arbejde med kroppe og objekter i rum. Lidt ligesom en koreografisk *do it yourself*-ABC.

Når 'Bel Horizon' lægger op til en Zorro-

inspireret western med svirpende kårder og garvede cowboyhatter, virker det måske lidt malplaceret, at man som tilskuer er blevet bedt om at tage en gammel vase med. Men ikke når det gælder det markante franske nycirkuskollektiv Le G. Bistaki, der altid har godt greb om den absurde humor og forstår at lade modsætninger mødes.

Således har de plantet deres western i det grønne, hvor en flok cool cowboys m/k svinger rundt med lange, sorte, vide nederdele. Dansende dueller med svirpende kårder, samtidig med at de jonglerende kaster rundt med vaser til hinanden – til Strauss' valsende toner.

■ Det franske nycirkuskollektiv Le G. Bistaki har greb om den absurde humor, når de dansende cowboys jonglerer med publikums medbragte vaser – og ikke en af vaserne gik i stykker.

Foto: Karsten Piper

De griller bananer over lejrblået, helt uanfægtet af at en fjendtlig cowboy går til angreb, som var det bare *another day at the office*. Fejende flot galopperer de hen over stepperne ved at slå deres sorte skrøtter ud og stampe med fødderne. En forførende lun westernpastiche, lidt løs i konceptet, men de højtlyvende vaser gav en

fornemmelse af, at der reelt var noget på spil. Ikke én blev knust. Og publikum var solgt.

Døden i svømmehallen

Det er helt bogstaveligt en dukkert ned i en radikalt anden verden med 'Crawl, Crawl, Crawl' af danske Convoi Exceptionel. Instruktøren Jon R. Skulberg og komponisten Lil Lacy havde her installeret 14

sangere fra Ensemble Edge i en svømmehal som eksistentielt vådrum.

Værket er del af en trilogi om læringsrum, der sidste år startede med gymnastiksalen og afsluttes med klasseværelset næste år.

Hvad er det, så man lærer i svømmehallen? På sin egen meditative, manende vis demonstrerer forestillingen stærkt, at vi stifter bekendtskab med døden. Hvis ikke vi behersker det flydende element, går vi under. Det bliver her brugt som billede på velfærdstaten, truet af undergang: »Vores munde er fyldt med vand«. Det budskab trænger klart igennem, selv om meget af librettoens tekst om klasseskel osv. drukner i svømmehallens klangrum.

De 14 sangere står i vandet og synger om velfærdstårer, om overlevelse, frygt og drømme om håb. De fremstår som en ensartet flok, men kan brydes i kontrastfuld flerstemmighed. Overordnet er musikken præget af en søgen mod en fælles stemme, hvor Lacy's indtrængende klangfulde musik smukt glider mellem dissonanser og harmonier. Der er en vis stilstand over stemmerne, ligesom sangerne også bevæger sig langsomt og kontrolleret rundt i vandet – for dog gradvis at dykke ned i det, kraftfuldt crawlende, brystsvømmende eller flydende i ren overgivelse.

En mørk tone gennemtrænger værket, der helt konkret også går i sort undervejs, så kun nødudgangsskiltene lyser, og sangerne flyder sammen som mørke konturer. På vej mod et fællesskab. En mørk drøm om fællesskab.

monna.dithmer@pol.dk

Kunstnermor raser over at blive trådt på af det nye borgerskab

Moderbashing og hardcore livsstilsvalg: Tyske Anke Stelling har skrevet en stærkt livfuld og sønderknusende rapport fra prekariatets frontlinje.

BØGER



CHRISTIAN JOHANNES IDSKOV

Anke Stelling: Højt på strå. Oversat af Ann-Claire Olsen. Klara W. 344 sider, 300 kroner.



Det vakte stor diskussion, da Anke Stelling for tre år siden modtog hovedprisen på den store bogmesse i Leipzig for romanen 'Højt på strå'. Ifølge juryen var der tale om »en skarp-ladt, barsk roman«, der »ønsker at gøre ondt og er nødt til at gøre ondt«, og som »river op i vores selvforståelse (...) og der-ved rydder hjernen for forhåbentlig klarere tænkning«.

I Die Zeit var den behårde litteraturredaktør Iris Radisch slet ikke imponeret: Hun kaldte romanen for »litterært uerfarne« og juryens beslutning for »vulgær-sociologisk«, fordi medlemmerne alene var optaget af, hvor »modigt og socialt engageret« værket er.

Når så stærke holdninger brydes, skyldes det uden tvivl, at Anke Stelling's roman er så gennemført radikal, at den også stiller spørgsmål ved selve kunstens betydning: Hvordan bør en engageret litteratur se ud i dag? Må og skal litteraturen ligefrem tage udgangspunkt i navlebeskuelse for at gøre det atomiserede jugs erkendelser universelle? Og hvor meget

må forfatteren udnytte det personlige stof uden særlige hensyn til de mennesker, som romanen er formet omkring?

Formelt set er 'Højt på strå' en rasende vred tale fra forfatteren Resi, der forsøger at give sin teenagedatter, Bea, nogle gode råd med på livets vej, så hun ikke vil begå de samme fejl som hende.

I årevis har Resi og hendes preære kunstnerfamilie følt sig klemt. Hvad hun her fortæller, er en historie om sindslidelse, om at føle sig svigtet af sine venner, om hverdagsvanviddet ved at få fire børn, om at blive økonomisk presset ud af Berlins mondæne Prenzlauer Berg-kvarter, om ikke at ville forlign sig med samfundets neoliberale hjernevask og middelklassens nyborgerlige normer og om – alligevel – at tilpasse sig nogle af dem for ikke at havne uden for det gode urbane selskab.

Et langt fnys

Enkelt sagt er det en roman, som både er nem at elske og let at hade. Med åbne øjne lever romanens hovedperson sig langt

ind i middelklassens forestillinger og spejler sig i dem, inden hun vredt vender tomten ned. Det fører til en hel del veloplagt moderbashing og et opgør med det grøn-liberale miljø.

Sagt på en anden måde er romanen som ét langt fnys ad alt det, vi også herhjemme kender som gentrificerings-

processer: Velhavende mennesker rykker ind med deres dyre vaner og bortfiltrerer det mindre værdifulde og presser kunstnere og arbejdere ud.

Resi føler sig trådt på. Hun føler, at hendes venner har svigtet deres fælles idealer, og andre menneskers udsagn bruger hun som monologiske byggekloster, der er med til skabe bogens konflikt. Konstant støder hun på udsagn om, at det er »din egen skyld« om de livsvalg, hun har foretaget. Det hele vender Resi til en slags dialektisk

øvelse, der gør det muligt for hende at udholde modsætningerne, men som samtidig forstærker hendes frustration over ikke at turde sige sandheden ligeud. Om sin egen tolerance lyder det med bitter ironi: »Jeg er dronningen af forståelse!«.

Bevidst enerverende

Stelling's roman er ikke bare en armlægning mellem Resi og hendes manglende privilegier. Dette er også en sociologisk undersøgelse og rapport fra prekariatets frontlinje, hvor man er rig på kulturel kapital, men fattig på alt andet: Kunne det ikke bare være fedt at få råd til et walkin-closet for at sige, at man har valgt det fra? Er det okay at drømme om ferie på Mallorca eller flotte nye køkkenskabe? Hvordan var livet i det hele taget gået, hvis man var vokset op i et hjem med lino-leumsgulve?

Der er ingen tvivl om, at romanen mener, at den slags små skæbnesvangre livsstilsvalg skal tages seriøst. Om man kan lide det eller ej, er det her, meget af den moderne identitetsskabelse ligger gemt.

Men hvad stiller man op med denne insisteren på det, der nærmer sig førsteverdensproblemer?

Formmæssigt skrider romanen frem med en radikalitet og kompromisløshed, man ikke finder ret mange andre steder i samtidslitteraturen. Resi's tonefald er for det meste tænderskærende hidsigt, andre gange bare træt og udmattet over alle de bristede illusioner. I perioder tænker man ligefrem, at dette må dreje sig om en af Prenzlauer Bergs største frihedskæmpere, en berlinsk Cassandra, der raser over det 21. århundredes kapitalistiske vanvid.

I længden er romanens enetale bevidst enerverende, men man undrer sig over, om bogen ikke er for lang. Det er især, når romanen dykker ned i fortiden og spejler sig i den historiske moderrolle, at der for alvor sker noget. Her er stoffet fortættet og eksistentielt set dybere med sine modsattede erfaringer. Her rumsterer en vrede og forståelse, som ikke så let kan oversættes til litterære sloganer.

boger@pol.dk

MILJØRIGTIG BELYSNING



Lanterne med indbyggede agatsten inkl. solcelle
ZABID er en historisk lanterne fra sølvsmeden i den gamle by i Sana'a. Den kan både anvendes med stearinlys og solcellelampe.
Pluspris 2.100 kr. Pris uden abonnement 2.475 kr.



Little Sun Diamond
Solcellelampe designet af Olafur Eliasson. Ø 7,9 cm.
Pluspris 199 kr.
Pris uden abonnement 235 kr.



Lanterne inkl. solcelle
De smukke SHEBA lanterner er et unikt kunsthåndværk, som både kan bruges med stearinlys eller med solcellelampe. Lanterne er lavet af messing, bomuld, metaltråd.
Pluspris 1.995 kr. Pris uden abonnement 2.350 kr.

Køb på politiken.dk /plus

Fri fragt ved køb for min. 899 kr.